

Євген Анатолійович Ситник

канд. екон. наук, доц.

докторант

ORCID 0000-0001-8260-4032

e-mail: eugen_sytnik@ukr.net,

Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ІНВЕСТИЦІЙНО-ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА У СТАРОПРОМИСЛОВОМУ РЕГІОНІ

Актуальність проблеми. Першочерговим завданням у контексті розбудови сучасної конкурентоспроможної економіки України є розвиток її реального сектору, в основу якого закладено забезпечення технологічної та інноваційної модернізації й оновлення. Удосконалення структури економіки, модернізація старопромислових регіонів, реалізація проєктів регіонального розвитку потребує масштабних інвестиційних вкладень. Однак регуляторна політика далека від досконалості, банківська система не забезпечує економіку достатніми обсягами доступних кредитних ресурсів, насамперед довгострокових, а під час інвестиційно-фінансових розрахунків, що здійснюються в процесі обґрунтування інвестиційних проєктів, не враховуються трансакційні витрати.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науково-методологічні основи регіональної політики заклали відомі вітчизняні вчені М. Чумаченко, О. Амоша, М. Долішній, С. Дорогунцев, З. Герасимчук, Д. Стеченко, М. Паламарчук. Сучасні проблеми регіональної економіки в умовах нових викликів і загроз висвітлюють у своїй праці В. Пила (науково-правове забезпечення державної регіональної політики, створення ВЕЗ), О. Гарасюк (регіональний розвиток, фінансові та організаційно-економічні механізми, засоби подолання економічної депресії), О. Чмир (методи діагностики та механізми розвитку регіональних соціально-економічних систем, особливі територіально-господарські утворення у формі ВЕЗ і ТПР), Ю. Краснов (проблеми гуманітарної політики і людського розвитку, методологічні основи визначення депресивних територій), В. Толстов (інвестиційний клімат в регіонах України і аналіз привабливості), В. Ляшенко, І. Петрова (аналіз промисловості економічних районів та визначення стратегій розвитку) [1-3].

У напрямку дослідження старопромислових регіонів та суміжних проблем працює О. Снігова (структурна трансформація економіки старопромислових регіонів України), а також багато інших дослідників не тільки в українській академічній, але й у вузівській науці. Слід згадати також таких вчених, як В. Устищенко, О. Зельдіна, О. Гостева, В. Гришко (території пріоритетного розвитку (ТПР) у Донецькій та Луганській областях) – авторів нещодавно виданої колективної монографії з цієї тематики під назвою «Території пріоритетного розвитку як інструмент вирішення соціально-економічних проблем Донецької та Луганської областей» (Київ, 2021 р.).

Цілі статті – аналіз недоліків державних стратегій економічного розвитку Донецької та Луганської об-

ластей як старопромислового регіону, недоліків регуляторної політики з точки зору зростання трансакційних витрат, а також розробка пропозицій щодо удосконалення інституційно-фінансових розрахунків, здійснюваних під час обґрунтування інвестиційних проєктів для формування сприятливого інвестиційного середовища у старопромисловому регіоні.

Викладення основного матеріалу дослідження. Останніми роками, незважаючи на певні успіхи України у міжнародній торгівлі та у сфері європейської інтеграції, в економіці країни помітна низка негативних процесів і проблем, що не вирішуються роками. Інвестиції в основний та оборотний капітал в Україні з 2016 р. мають тенденцію до зниження удвічі – з 21,7% у 2016 р. до 7,5% у 2020 р. У 2021 р. інвестиції залишаються удвічі нижчими, ніж в інших країнах Центральної та Східної Європи, що розвиваються. Погіршенню стану економіки сприяє від’ємний торговельний баланс України. За 2006–2020 рр. від’ємне сальдо зовнішньої торгівлі становило 125 млрд \$, що зумовило нарощування боргових зобов’язань, курсову нестабільність, «вимивання» створеної доданої вартості з країни, втрату потенційних інвестиційних ресурсів вітчизняних виробників.

Але недостатня увага з боку держави, відсутність виваженої регіональної політики призвели до зростання регіональних диспропорцій і загострення економічних і соціальних проблем, суттєво збільшили потенціал економічної і суспільно-політичної дестабілізації. Попри заяви уряду про створення на 2020 р. юридичної основи для подальшого стратегічного планування та фінансування регіонального розвитку й успішну реалізацію реформи місцевого самоврядування та територіальної реорганізації влади, насправді не відбулося помітного збільшення реальних можливостей для покращення розвитку громад і регіонів.

Базовий закон, який має регламентувати загальні принципи створення та діяльності ТПР зі спеціальним режимом інвестиційної діяльності, тільки планують прийняти у вересні 2021 р. [4].

Аналіз тенденцій розвитку вітчизняних ТПР зі спеціальним режимом інвестиційної діяльності у 1990-х роках свідчить як про позитивний, так і негативний вплив на економічний розвиток регіонів. До негативних результатів діяльності ТПР належить невиконання суб’єктами підприємництва зобов’язань щодо залучення інвестицій, розвитку виробництва, створення нових і збереження існуючих робочих місць, недоотримання запланованого економічного ефекту, зловживання при ввезенні на пільгових умовах това-

рів, необхідних для реалізації проєктів, а також при вивезенні готової продукції.

Промисловий сектор здатний бути потужним каталізатором економічного розвитку завдяки інноваціям. Проте, у 2020 р. лише 16,8% промислових підприємств були інноваційно активними, а впроваджували інновації лише 14,9% з них, тобто 2,5% усіх підприємств. Частка продукції високотехнологічних виробництв у переробній промисловості становила лише 2,3% [5, с. 58].

У 2019 р. промисловість була провідним видом економічної діяльності із найвищою часткою ВДВ від 30 до 61% у 9 областях (Донецька, Дніпропетровська, Полтавська, Запорізька, Харківська, Черкаська, Івано-Франківська, Сумська, Вінницька) проти 11 у 2017 р. та 15 у 2012 р.

Структурна незбалансованість і монополізація української економіки в металургійній, енергетичній, гірничо-добувній та хімічній галузях суттєво поглиблює технологічний розрив із розвиненими країнами і закріплює її залежність від експорту сировини та продукції нижчих технологічних укладів. Недостатність обсягів виробництва продукції з високою доданою вартістю компенсується шляхом нарощення імпорту. За останні 10 років частка імпорту у загальному обсязі внутрішнього споживання промислової продукції зросла з 42,8 % у 2010 р. до 47,6% у 2020 р., зокрема машинобудівної – із 77,7 до 94,9%, харчової – із 13,6 до 21,6% [5, с. 58].

Промисловість залишається основним споживачем сировини, енергії та води. Близько половини обсягів реалізації промислової продукції припадають на енергоємні та сировинні галузі. Високий рівень ресурсоемності української економіки зумовлений її технологічною структурою та застарілими технологіями виробництва, наприклад, у металургії значна частка належить мартенівському виробництву, всупереч пере-

довим світовим тенденціям. Обсяги споживання енергоресурсів домогосподарствами у рази перевищують європейські норми.

Донецька та Луганська області – складний старопромисловий регіон, що потребує негайної модернізації і є індустріально-аграрним господарським комплексом, в якому перевага надавалася розвитку важкої промисловості (вугільній, металургійній, важкого машинобудування, енергетичній, хімічній). Підприємства були розташовані до збройної агресії кластерами. Більшість галузей спеціалізації мали міжрегіональне та міжнародне значення. На Донецьку та Луганську області припадало чверть загального експорту України. Продукція підприємств експортувалася до 141 країни світу. Питома вага країн ЄС становила 25,7%. Регіональна економіка була переважно орієнтована на РФ, обсяги експортних поставок становили 19,7% загального обсягу експорту.

Зараз Україна – країна зі значним рівнем забруднення території мінами та іншими вибухонебезпечними предметами. Збройна агресія РФ, катастрофічне руйнування економіки, людські втрати вимагають розв'язання низки проблем. Серед них втрата трудового та інтелектуального потенціалу внаслідок трудової і освітньої міграції, високі темпи депопуляції та старіння населення, застаріла матеріально-технічна база та структурна розбалансованість промислового комплексу, відсутність сучасних фінансових, правових та страхових інструментів на інвестиційному ринку України, відсутність заінтересованих інвесторів у вкладанні коштів у розвиток Донецької та Луганської областей, деградація людського капіталу.

Першим стратегічним документом, який розкриває на конкретному регіоні ідеї Національної економічної стратегії на період до 2030 р., є Стратегія економічного розвитку Донеччини та Луганщини [6], на підставі якої можна скласти табл. 1.

Таблиця 1

Структура Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 р.

№ з/п	Напрями реалізації Стратегії	Ініціативи
1	Удосконалення інституційно-фінансових інструментів та регуляторної політики	Створення сприятливого бізнес-клімату Фінансування та податкове стимулювання
2	Розвиток реального сектору економіки, індустріалізація та інновації	Розвиток ланцюжків доданої вартості у промисловому виробництві Розвиток сучасного сільгоспвиробництва
3	Розбудова критичної інфраструктури та логістики	Відновлення та розвиток енергетики Створення сучасної транспортної інфраструктури
4	Формування регіонального ринку праці та захист природного середовища	Сприяння розвитку людського капіталу Поліпшення якості життя людей Покращення якості довкілля
5	Налагодження комунікацій	Створення комунікаційної стратегії

Створено автором на підставі аналізу зазначеної вище Стратегії.

Стратегія передбачає запровадження механізмів для стимулювання розвитку регіону, зокрема забезпечення сприятливих умов для інвесторів, які мають створити робочі місця і наповнити бюджет, аби вздовж лінії дотику створити «пояс успішності», як території нового розвитку і нових можливостей, а не як території кризи.

Для розв'язання проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, передбачається застосування спе-

ціальних інструментів економічного, правового та організаційного характеру. А саме, у першому стратегічному напрямі передбачено створення ТПР.

У Законі України «Про зайнятість населення» [8] вперше впроваджено в юридичний обіг поняття ТПР. Закон надав можливість у депресивних регіонах, де проблема зайнятості населення була досить гострою, впроваджувати спеціальний режим інвестиційної діяльності. ТПР характеризуються як спеціально визна-

чені території, на яких запроваджується особливий економіко-організаційний режим з метою вирішення проблем активізації економічної діяльності, зміни галузевої структури, розвитку реального сектору економіки, вирішення екологічних проблем, підвищення рівня життя населення. До «стандартного» набору заходів, які мають забезпечити ефективно запровадження ТПР, належать: скорочення обсягів та сфер впливу державного контролю, звільнення нових підприємств від податку на доходи з капіталу, продаж підприємствам земель, що знаходяться у суспільній власності.

Відповідно до специфіки завдань старопромислового регіону «Стандартний комплекс заходів» підлягає коригуванню. ТПР у межах двох адміністративно-територіальних одиниць України – Донецької та Луганської областей – створюються з метою формування

сучасної економіки регіону на основі інноваційної моделі розвитку, сталого розвитку територіальних громад, стимулювання підприємницької діяльності, створення сучасної інфраструктури, зміцнення міжрегіональних зв'язків та підвищення добробуту громадян. ТПР у старопромисловому регіоні створюється з трьома різними спеціальними режимами: на території, прилеглій до лінії розмежування з тимчасово окупованою територією (ТОТ), на всій підконтрольній уряду території Донецької та Луганської областей і на території окремих виробничих та рекреаційних кластерів, зокрема інноваційних та індустріальних.

Підходи до організації управління та реалізації економічних процесів на такій території, спеціальний режим інвестиційної діяльності визначено у законі України «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на ТПР у Донецькій та Луганській областях» [4].

Таблиця 2

Суб'єкти спеціального режиму інвестиційної діяльності у старопромисловому регіоні

№ з/п	Назва державного органу та інших суб'єктів спеціального режиму інвестиційної діяльності	Склад, структура органу	Завдання органу управління
1	Консультаційна рада Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 р.	Представники органів державної влади, міжнародних фінансових організацій, міжнародні експерти	Постійна актуалізація, моніторинг, оцінювання результатів, звітування
2	Орган управління ТПР	Орган управління відповідною територією: Донецька ОДА, Луганська ОДА	Управління ТПР, забезпечення комунікації учасників і реалізації Стратегії через розроблення та реалізацію програм, проектів, координація зусиль всіх учасників, залучення різних джерел фінансування, забезпечення економічної та екологічної безпеки ТПР
3	Фонд консорціумного фінансування	Не визначено; буде визначено у співпраці з міжнародними фінансовими інституціями	Страховання військово-політичних ризиків, фінансування розвитку пріоритетних інвестиційних проектів, залучення міжнародної фінансової допомоги, формування достатнього рівня спроможності громад
4	Державний венчурний фонд та розбудова Українського фонду стартапів	У стані розробки	Інвестування на ТПР в Донецькій та Луганській областях, або інші форми підтримки нових бізнес-проектів, забезпечення цільового фінансування підтримки розвитку малих підприємств регіону
5	Філія Міжнародного арбітражного суду	На цей час – лише проєкт	Запровадження нових інструментів захисту інвестицій на ТПР шляхом поширення юрисдикції Міжнародного арбітражу
6	Учасники інвестиційної діяльності, зафіксовані у реєстрі резидентів ТПР при внесенні суб'єкта господарювання до реєстру або виведення з реєстру	Резиденти ТПР – юридичні та фізичні особи – підприємці, зареєстровані в законодавчому порядку на ТПР	Активізація інвестиційної діяльності, створення робочих місць, розвиток реального сектору, зміна галузевої структури, підвищення рівня життя населення, пропозиції щодо поліпшення роботи державних органів, удосконалення правової бази інвестування
7	Фонд розвитку інновацій у складі державних агенцій розвитку	У стані розробки	Залучення інвестицій у малі підприємства регіону
8	Факторингова платформа	Банки, що мають факторингові ліміти для учасників публічних закупівель	Розвиток факторингу, адаптованого до потреб регіону, надання кредитних лімітів місцевим підприємствам, які є замовниками у публічних закупівлях
9	Регіональні кредитні спілки	Асоціації підприємців або окремих підприємств	
10	Служба інвестора для сприяння залученню інвестицій у регіон		Стимулювання реалізації проектів із значним обсягом інвестицій

Створено автором на підставі аналізу зазначеної вище Стратегії.

Окрім зазначених органів управління, передбачено систему підтримки бізнесу шляхом створення центрів регіональної компетенції в основних державних структурах підтримки бізнесу – Рада бізнес-омбудсмена, Державна Установа Юкрейнінвест, Державна установа «Офіс з розвитку підприємництва та експорту», ДО «Агенція з питань державно-приватного партнерства», Обласні (регіональні) центри у вигляді об'єднаних представництв організацій.

Наведений перелік суб'єктів спеціального режиму інвестиційної діяльності свідчить про занадто велику їх кількість, невизначеність складу, структури, дублювання функцій, особливо при вирішенні головного питання щодо пошуку джерел фінансування, що збільшує трансакційні витрати.

Окрім того, занепокоєння викликає те, що для розв'язання проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, у Стратегії пропонується відкриття філіалів міжнародних комерційних арбітражів з розповсюдженням їх юрисдикції на ТПР Донецької та Луганської областей. Це свідчить про деградацію судової та правоохоронної системи України, яка неспроможна вирішити проблему захисту права взагалі, та прав інвесторів зокрема. Такі пропозиції також призводять до фактичного урізання державного суверенітету України над правоохоронною сферою. Про небезпеку поступової втрати суверенітету в сфері державної політики, управління економікою та у правовій системі автор попереджав, наприклад, у 2016 р. у статті «Семипольщина, семипрокурорщина... Новая Малороссийская коллегия?» на сайті українського інформативного агентства «Остров» [9]. Вважаю, що захищати права інвесторів, як і всього бізнес-середовища в Україні, від корупційних проявів та зловживання регуляторними процедурами треба насамперед за допомогою вітчизняних, українських правоохоронних інститутів, тим більше, що за останні 3 роки їх було створено багато (НАБУ, САП, НАЗК, Антикорупційний суд, в планах – т. зв. Бюро економічної безпеки, або БЕБ) на додаток до вже існуючих (Національна поліція, прокуратура, СБУ, податкова міліція і деякі інші).

Розглядаючи стратегії, прийняті у надрах державного апарату України, не важко побачити, що у цих програмних документах відчувається певний брак чітких формулювань щодо пріоритетних видів економічної діяльності, відсутній механізм їх обґрунтування та методики відбору.

До сильних сторін Стратегії можна віднести те, що розвиток регіонів розглянуто за стратегічними напрямками. Зокрема, для Донецької та Луганської областей визначено: комплексна реструктуризація та технічне переоснащення вугільної промисловості; структурна перебудова виробничо-територіального комплексу та збалансування розвитку основних галузей спеціалізації з потребами суспільного господарства України; технічна реконструкція перспективних підприємств базових галузей промисловості, розвиток нових галузей; нарощування потужностей легкої та харчової промисловості; поліпшення екологічної ситуації шляхом перепрофілювання підприємств; розвиток сільськогосподарського виробництва, модернізація робочих місць [10].

Але на практиці економічному зростанню заважає надмірність регуляторних процедур, обтяжливе адміністрування сплати податків підприємствами, що створює підвалини для корупційних злочинів і отри-

мання неправомірної вигоди державними службовцями.

Для вимірювання сприятливості бізнес-клімату скористаємося складовими рейтингу «Doing Business» щодо легкості ведення бізнесу за міжнародними порівняннями. Вадою бізнес-середовища зараз і вже досить тривалий час є те, що підприємства регіону мають обмежений доступ до кредитних ресурсів. Кредитування характеризується невисоким значенням індексу рівня захисту кредитних операцій і показника охоплення кредитним реєстром. Банківські кредити є дорогими не тільки через високі макроекономічні ризики та низький кредитний рейтинг країни, як прийнято вважати на офіційному рівні, а насамперед тому, що в банківському секторі України недостатньо працює антимонопольне законодавство. Банківський сектор України штучно перетворено на зону підвищеного визискування позичальників, де відсотки за кредитами є лихварськими на світовому тлі. Звідси випливає і та проблема, що банки перевантажені проблемними позиками, бо драконівські відсотки велика частина добросовісних позичальників неспроможна сплачувати.

Процедури із сплати податків та обліку є ресурсовитратними не тільки з причини значної корупційної складової, але й тому, що офіційні, білі процедури занадто обтяжливі і потребують забагато часу і видатків на своє виконання. Так, час на здійснення оподаткування складає у 2016–2020 рр. від 355,5 до 328 годин [7]. Вітчизняні підприємці щорічно втрачають 199 годин на ведення податкової звітності. У порівнянні з Молдовою, де цей показник становить 55 годин, в Румунії 56, а в Словаччині – 84, бізнес-клімат України виглядає не досить привабливим. Індекс процедур після подачі звітності та сплати податків, який визначається за шкалою від 0 до 100, з кожним роком зростає: від 79 балів у 2017 р. до 86 у 2020 р.

Проаналізувавши статистику, наведену Doing Business [11], можна дійти висновку, що реєстрація підприємств в Україні теж характеризується збільшенням кількості процедур у півтора рази у період з 2016 до 2020 р.

Більша частина цих видатків часу та грошей може бути віднесена до трансакційних витрат. Отже, трансакційні витрати в Україні останніми роками збільшилися настільки, що їх вже не можна ігнорувати, а слід враховувати у інвестиційно-фінансових розрахунках, які застосовуються під час обґрунтування інвестиційних проектів, у тому числі і в державних стратегіях, в регуляторній політиці. Між тим, у обох згаданих урядових стратегіях цього немає, а також замало теоретичного обґрунтування вирішення оптимізаційних завдань при формуванні реальних інвестиційних програм у старопромислових регіонах.

Щоб заповнити цей недолік, треба звернутися до критеріїв ефективності при оптимізації інвестиційного портфеля, але модернізувати загальновідомі формули для урахування збільшених трансакційних витрат.

Основним критерієм ефективності при оптимізації портфеля найчастіше на практиці обирають внутрішню норму доходності ($IRR > WACC$) або індекс рентабельності ($PI > 1$). Але розрахунок вказаних показників здійснюється без урахування трансакційних витрат (TE), які під впливом інституційних реформ в Україні не зменшилися, а збільшилися та сприяють формуванню негативних тенденцій. Ставка внутріш-

ної норми доходності характеризує максимально припустимий відносний рівень витрат, які відбуваються при реалізації інвестиційного проекту. При цьому показник чистої приведеної вартості дорівнює нулю.

Без урахування трансакційних витрат, тобто у загальноприйнятому вигляді ця формула має такий вигляд:

$$IRR = r_1 + \frac{NPV_{r_1;n}}{NPV_{r_1;n} - NPV_{r_2;n}} (r_1 - r_2). \quad (1)$$

У свою чергу, розрахунок NPV , заснований на методології дисконтованого грошового потоку від інвестицій, зараз відбувається за наступною формулою:

$$NPV = \sum_{i=1}^n \frac{CF_i}{(1+r)^i} - Inv. \quad (2)$$

Оскільки трансакційні витрати відіграють все більшу роль у витратах фірми, їх слід теж врахувати в формулі.

$$NPV = \sum_{i=1}^n \frac{CF_i}{(1+r)^i} - (Inv + FVTE), \quad (3)$$

де $FVTE$ – майбутня (нарощена) вартість трансакційних витрат на момент отримання дозволу на ведення діяльності на ТПП.

Індекс доходності (PI) є показником рівня доходів від інвестицій щодо кожної одиниці інвестиційних витрат за їх теперішню вартість:

$$PI = \frac{\sum_{i=1}^n \frac{CF_i}{(1+r)^i}}{Inv}. \quad (4)$$

З урахуванням трансакційних витрат загальноприйнята формула набуває наступного вигляду:

$$PI = \frac{\sum_{i=1}^n \frac{CF_i}{(1+r)^i}}{Inv + FVTE}, \quad (5)$$

де n – кількість періодів експлуатації інвестицій;

Inv_i – інвестиційні витрати в i -му періоді;

r – ставка дисконтування;

CF_i – чистий грошовий потік у i -му періоді.

Якщо до реалізації проекту можливі декілька незалежних інвестиційних проектів, коли обсяг інвестицій не перевищує обмежені фінансові ресурси, то у такому випадку інвестиційний портфель має максимізувати сумарний ефект від вкладень капіталу. Критерієм обирається максимізація сумарної чистої приведеної вартості є NPV . Проекти впорядковуються за зменшенням індексу рентабельності.

Якщо інвестиційні ресурси, доступні для фінансування впродовж декількох послідовних років, обмежені у межах кожного року, то портфель має мінімізувати сумарні втрати NPV .

Індекс втрат має зараз загальноприйнятий вигляд:

$$I = \frac{NPV_{nl} - PVNPV_{nl}}{Inv}, \quad (6)$$

де NPV_{nl} – чиста приведена вартість проекту без відкладання його реалізації на один рік або інше у часі;

$PVNPV_{nl}$ – чиста приведена вартість проекту за умови відстрочки його реалізації у часі;

Inv – інвестиції по проекту.

А з урахуванням трансакційних витрат формула набуває наступного вигляду:

$$I = \frac{NPV_{nl} - PVNPV_{nl}}{Inv + FVTE}. \quad (7)$$

Використання модифікованих з урахуванням трансакційних витрат формул, наведених вище індексів і показників, дозволить наблизити фінансово-інвестиційні розрахунки до реалій бізнес-клімату України, а також приймати більш обґрунтовані рішення щодо того, які інвестиційні проекти з певними показниками NPV можуть бути відтерміновано, а які відтермінувати не варто.

Висновки. Для розв'язання проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, пропонується відкриття філіалів міжнародних комерційних арбітражів з розповсюдженням їх юрисдикції на ТПП Донецької та Луганської областей; зміна системи контролю з боку державних органів на функцію добровільного страхування відповідальності власників бізнесу; усунення надмірного регулювання господарської діяльності.

Надмірне податкове регулювання разом із недовірою інвесторів до зберігання впродовж тривалого часу правових гарантій, незмінності статусу ТПП і умов інвестування негативно впливає на бізнес-середовище.

До перешкод формування сприятливого інвестиційного клімату в статті виявлено надмірні витрати на реєстрацію підприємств, низький рівень кредитування, складне оподаткування, витратний процес забезпечення виконання контрактів, неефективне вирішення проблем неплатоспроможності.

Список використаних джерел

1. Державне регулювання економіки України: методологія, напрями, тенденції, проблеми / за ред. М. М. Якубовського. Київ: НДЕІ Міністерства економіки України, 2005. С. 99-140.
2. Чмир О. С., Панченко В. Г., Гусев Ю. В., Пила В. І. Вітчизняна практика та світовий досвід ВЕЗ і ТПП: монографія. Донецьк: Постер Принт, 2013. 252 с.
3. Ляшенко В. І., Петрова І. П., ВСГ-аналіз промисловості Придніпровського та Донецького економічних районів: визначення смарт-пріоритетів та стратегії розвитку. *Вісник економічної науки України*. 2021. №1(40). С. 35 – 46. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).35-46](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).35-46).
4. Проект Закону України «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях».
5. Аналітична доповідь до щорічного Послання президента України до Верховної ради України. 30 років перетворень. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2021. 142 с.
6. Стратегія економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 р.: Розпорядженням КМУ від 18.08.2021 р. № 1078-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1078-2021-p#Text>.
7. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова КМУ від 05.08.2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-p#Text>.

8. Про зайнятість населення: Закон України від 01.03.1998 р. № 803-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 14. Ст. 170.

9. Ситник Є. Семипосольщина, семипрокурорщина... Новая Малороссийская коллегия? *Остров*. 2016. 24 марта. URL: <https://www.ostro.org/blogs/sitnik/161447/>.

10. Положення про критерії визначення пріоритетних видів економічної діяльності в спеціальних (вільних) економічних зонах та на територіях зі спеціальним режим інвестиційної діяльності і порядок їх застосування: Наказ Міністерства економіки від 14.03.2000 р. № 28/51 із змінами міністерства економіки та з питань європейської інтеграції; Наказ від 11.03.2003 р. № 54/198 (з 0236 – 03). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0206-00#Text>.

11. The World Bank. *Doing Business*. URL: www.doingbusiness.org.

References

1. Yakubovskiyi. M. M. (Ed.). (2005). *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky Ukrainy: metodolohiia, napriamy, tendentsii, problemy* [State regulation of the economy of Ukraine: methodology, directions, trends, problems]. Kyiv, Research Institute of the Ministry of Economy of Ukraine [in Ukrainian].

2. Chmyr, O. S., Panchenko, V. H., Husiev, Yu. V., Pyla V. I. (2013). *Vitchyzniana praktyka ta svitovyi dosvid SEZ i TPR* [Domestic practice and world experience of FEZ and TPD]. Donetsk, Poster Print. 252 p. [in Ukrainian].

3. Liashenko, V. I., Petrova, I. P. (2021). BCG-analiz promyslovosti Prydniprovskoho ta Donetskooho ekonomichnykh raioniv: vyznachennia smart-priorytetiv ta stratehii rozvytku [BCG-analysis of the Industry of the Prydneprovsk and Donetsk Economic Regions: Definition of Smart Priorities and Development Strategies]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1(40), pp. 35-46. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).35-46](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).35-46) [in Ukrainian].

4. Proekt Zakonu Ukrainy «Pro spetsialnyi rezhym investytsiinoi diialnosti na terytoriiakh prioryetnoho rozvytku v Donetskii ta Luhanskii oblastiakh» [Draft Law of Ukraine "On the special regime of investment activity in the territories of priority development in Donetsk and Luhansk regions"] [in Ukrainian].

5. Analytychna dopovid do shchorichnoho Poslannia prezidenta Ukrainy do Verkhovnoi rady Ukrainy. 30 rokiiv peretvoren [Analytical report to the annual Address of the President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine. 30 years of transformation]. (2021). Kyiv, National Institute for Strategic Studies. 142 p. [in Ukrainian].

6. Stratehiiia ekonomichnoho rozvytku Donetskoï ta Luhanskoï oblasti na period do 2030 r.: Rozporiadzhennia KМУ vid 18.08.2021 r. # 1078-r [Strategy of economic development of Donetsk and Luhansk regions for the period up to 2030: Order of the Cabinet of Ministers of 18.08.2021 № 1078-r]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1078-2021-p#Text> [in Ukrainian].

7. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021-2027 roky: Postanova KМУ vid 05.08.2020 r. № 695 [On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021-2027: Resolution of the Cabinet of Ministers of 05.08.2020 № 695]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-p#Text> [in Ukrainian].

8. Pro zainiatist naseleennia: Zakon Ukrainy vid 01.03.1998 r. № 803-XII [On employment: Law of Ukraine of March 1, 1998 № 803-XII]. (1991). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 14, Art. 170 [in Ukrainian].

9. Sytnyk, E. (2016). Semyposolshchyna, semyprokurorshchyna... Novaia Malorossyiskaia kollehiya? *Ostrov*, March 24. Retrieved from <https://www.ostro.org/blogs/sitnik/161447/> [in Russian].

10. Polozhennia pro kryterii vyznachennia priorytetnykh vydiv ekonomichnoi diialnosti v spetsialnykh (vilnykh) ekonomichnykh zonakh ta na terytoriiakh zi spetsialnym rezhym investytsiinoi diialnosti i poriadok yikh zastosuvannia: Nakaz Ministerstva ekonomiky vid 14.03.2000 r. № 28/51 iz zminamy ministerstva ekonomiky ta z pytan yevropeiskoi intehratsii; Nakaz vid 11.03.2003 r. № 54/198 (z 0236 – 03) [Regulations on the criteria for determining priority economic activities in special (free) economic zones and territories with special investment regime and the procedure for their application: Order of the Ministry of Economy of 14.03.2000 № 28/51 as amended by the Ministry of Economy and European Integration ; Order of March 11, 2003 № 54/198 (z 0236 - 03)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0206-00#Text> [in Ukrainian].

11. The World Bank. *Doing Business*. Retrieved from www.doingbusiness.org.

Стаття надійшла до редакції 05.11.2021

Формат цитування:

Ситник Є. А. Удосконалення регуляторної політики та інвестиційно-фінансових розрахунків для формування сприятливого інвестиційного середовища у старопромисловому регіоні. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 2 (41). С. 100-105. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.2\(41\).100-105](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.2(41).100-105)

Sytnyk, Ye. A. (2021). Improvement of Regulatory Policy and Investment and Financial Calculations for the Formation of a Favorable Investment Environment in the Old Industrial Region. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 2 (41), pp. 100-105. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.2\(41\).100-105](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.2(41).100-105)